

Силабус
освітнього компоненту ОК 9
(умовне позначення ВК в освітній програмі (ОП))

Загальна психологія

Назва дисципліни:	Загальна психологія
Рівень вищої освіти:	Перший (бакалаврський)
Галузь знань:	С Соціальні науки, журналістика та інформація
Спеціальність:	С4 Психологія
Освітньо-професійна (Освітньо-наукова) програма:	Психологія (практична психологія)
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=6734
Рік навчання:	1
Семестр:	1 (осінній)
Обсяг освітнього компоненту	6 кредити (180 годин)
Форма підсумкового контролю	Екзамен
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра філософії та педагогіки професійної підготовки
Мова викладання:	українська
Керівник курсу:	Разумовська Надія Рінатівна, ст. викладач
Контактний телефон:	099-248-7-911
E-mail:	Razum.nadia@gmail.com

Короткий зміст освітнього компоненту:

Навчальна дисципліна «Загальна психологія» є обов'язковою навчальною дисципліною, складовою частиною дисциплін природничо-наукового циклу нормативного блоку, яка передбачена для вивчення здобувачами вищих навчальних закладів і складає фундамент професійної підготовки майбутніх фахівців.

Мета дисципліни «Загальна психологія» полягає у формуванні у здобувачів уявлень про психологічну науку та психологічне пізнання, його специфіку, методи, предмет, та завдання, її основні категорії, місце серед інших наук; знайомстві з основними закономірностями формування, функціонування та розвитку психіки сучасної людини як продукту еволюції у ході суспільно-історичного розвитку; формування наукового світогляду у процесі психологічного аналізу особистісної професійної діяльності та підготовка фахівців до виконання майбутніх професійних обов'язків та побудова професійної кар'єри.

Предметом навчальної дисципліни є явища психічного життя людини; психічні процеси, стани та властивості людини; психосоціальні явища; розвиток і формування особистості в процесі міжособистісної взаємодії.

Основними завданнями навчальної дисципліни є оволодіння психологічними знаннями не тільки на теоретичному, але й на практичному рівнях, набуття здобувачами

практичних умінь щодо психологічного формування професійної співпраці з людьми, міжособистісної взаємодії в колективі; в осмисленні найбільш ефективних методів впливу на особистість, самовдосконалення, саморегуляції та самовиховання особистості.

Передумови для вивчення освітнього компоненту:

ОК 2«Філософія», ОК 1«Історія та культура України»

Компетентності, яких набуває здобувач:

Загальні компетентності:

- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- ЗК4. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями;
- ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним;
- ЗК7 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетентності:

- СК 1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології
- СК 2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
- СК 10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

Результати навчання відповідно до освітньої програми:

ПРН 3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ПР, СР)	Кількість годин	
		Очне	Заочне
1	2		
1	ЛК Сучасна психологія: зміст, предмет, завдання і наукові методи дослідження.	4	0,25
	ПР Розвиток психології як науки в історії людства. Сучасні напрями наукової психології. Роль психології у професійній діяльності фахівця.	4	
	СР Знайомство з психологічними експериментами. Методологічні принципи психології	11	20
2	ЛК Когнітивна сфера особисті. Чуттєві форми освоєння дійсності	4	0,25
	ПР Свідомість як вищій ступінь розвитку психіки. Свідоме й несвідоме в психічній діяльності людини. Відчуття. Сприйняття. Увага. Загальне та індивідуальне у психіці.	4	
	СР Єдність і розбіжність психічних процесів, властивостей і станів.	11	20
3	ЛК Співвідношення суб'єктивної і об'єктивної реальності: раціональні форми освоєння дійсності: пам'ять, мислення, увага	4	0,25
	ПР Пам'ять, види пам'яті. Процес мислення, форми і класифікація	4	

	видів мислення, способи активізації мислення. Структура інтелекту та методи його тестування. Засоби активізації мислення. Творче мислення. Види уяви.		
	СР Психологічні проблеми навчання творчості майбутнього спеціаліста. Поняття «уява», фізіологічні основи уяви. Фантазія, мрія, творчість.	11	20
4	ЛК Емоційно-вольова сфера особистості.	4	0,25
	ПР Дослідження емоційності, емпатії, тривожності. Почуття і особистість. Можливість саморегуляції психічних станів.	4	
	СР Воля: поняття, функції. Структура вольового акту. Можливості самовиховання волі.	11	20
5	ЛК Психологія особистості. Психологічні властивості особистості.	4	0,25
	ПР Типологічна структура особистості. Розкриття понять «Індивід», «Індивідуальність», «Особистість»	4	
	СР. Мотивація. Піраміда потреб за А.Маслоу. самосвідомість та психологічний захист.	11	20
6	ЛК Індивідуально-психологічні особливості особистості.	4	0,25
	ПР Типологічна структура особистості. Темперамент як характеристика динамічної сторони психіки, його типи. Характер та його властивості щодо особистості. Тестування акцентуації характеру	4	
	СР Активізація навчально-пізнавальної діяльності на різних етапах життя людини.	11	16
7	ЛК Особистість в колективній та груповій діяльності.	4	0,25
	ПР Формування колективу. Міжособистісні стосунки в групах та методи їх виявлення. Конформна поведінка Феноменологія лідерства.	4	
	СР Міжособові взаємовідносини в групах і колективах. Міжособові відносини та проблеми психологічного сумісництва. Засоби та методи психологічного впливу..	10	16
8	ЛК Спілкування у процесі діяльності. Функції спілкування.	4	0,25
	ПР Вербальні та невербальні засоби спілкування. Стратегії, тактики, стилі спілкування. Соціальний вплив: навіювання, конформізм, підпорядкування..	4	
	СР Сімейне спілкування та формування особистості дитини. Типи спілкування.	10	16
Разом	ЛК	32	2
	ПР	32	
	СР	86	148
	Підготовка та складання екзамену	30	
	Разом	180	

Методи навчання:

- 1) словесні: 1.1 традиційні: лекції, пояснення, розповідь тощо;
- 1.2 інтерактивні (нетрадиційні): проблемні лекції, дискусії тощо;
- 2) наочні: метод ілюстрацій, метод демонстрацій

- 3) практичні: 3.1 традиційні: практичні заняття, семінари;
3.2 інтерактивні (нетрадиційні): ділові та рольові ігри, тренінги, семінари-дискусії, «круглий стіл», метод мозкової атаки.

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

1.3 Семінарські заняття оцінюються якістю виконання індивідуального завдання/реферату.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n}$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100- бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (таблиця 1).

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

2 Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

3 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

3.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою контролю для яких є залік), або до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

3.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;
- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів
- участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів
- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;
- виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів.

3.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

4 Результат навчання оцінюється (*обрати потрібне*):

– за двобальною шкалою (зараховано/не зараховано) згідно з таблицею 2;

– за 100-бальною шкалою (для диференційованого заліку) згідно з таблицею 3.

Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 2 – Шкала переведення балів у національну систему оцінювання

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
від 60 балів до 100 балів	зараховано
менше 60 балів	не зараховано

Таблиця 3 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80-89			B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79			C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74	Добре	Зараховано	D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки

60-66	Зад ОВІ		Е	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	Незадовільно	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0-34	Неприйнятно		F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvznz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvznz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvznz_67_01_MEK_1.pdf).
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендована література: (література не пізніше 10 років, окрім 1 фундаментального класичного підручника або монографії)

1. Вікова і педагогічна психологія : підручник / Н. М. Токарева , А. В. Шамне . - К.: , 2017. - 480 с
2. ДудкевичТ. Загальна психологія . Теоретичний курс. К: Центр навчальної літератури, 2019 – 388 с.
3. О.Сергеєнкова, О.Столярчук, О.Коханова., Загальна психологія. - Центр навчальної літератури, 2019. - 296с.
4. Максименко С.Д. Загальна психологія. 3-є видання. - ИД «Сварог», 2020 - 272с.
5. Колобич О. П. Загальна психологія. Навчально-методичний посібник. Львів, 2018. – 172 с.
6. Оптимізація групової взаємодії в малих групах : посібник / П. П. Горностай, Л. Г. Чорна, О. Л. Коробанова, О. Т. Плетка, Г. В. Циганенко ; за наук. ред. П. П. Горностая ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2020. – 126 с
7. Приходько Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник: Навч. посіб., 4-те вид., випр. і доп. – К.: Каравела, 2020. – 418 с
8. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи : підручник. К. : Каравела, 2017. 360 с. 5. Прищак, М. Д. Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі: курслекцій. Вінниця : ВНТУ, 2019. 150 с.
9. Столяренко О. Психологія особистості. К.: ЦНЛ, 2019 р. – 280 с.

Додаткова література

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. - К.: Видавничий центр «Академія», 2004. - 344 с.
2. Беззубко Л.В. Управління трудовими конфліктами: Навч. посіб. / Л. В. Беззубко, А. Г. Зюнькін, А. В. Калина. - К.: МАУП, 2004. - 256 с.
3. Бех І.Д. Виховання особистості. – К., 2003.
4. Варій М.Й. Загальна психологія: Підручник.– К., 2007.
5. Дубравська Д.М. Основи психології: Навч. посібник. - Львів: Світ, 2001. - 280 с.
6. Дусавицкий А.К. Развитие личности в студенческом коллективе в зависимости от сформированности учебно-профессиональных интересов: учебно-метод. Пособие / А.К. Дусавицкий. - Х.: Изд-во ХНУ имени В.Н. Каразина, 2012. - 38с.
7. Загальна психологія: Підручник / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. - К.: Каравела, 2009. - 464 с.
8. Максименко С.Д. Загальна психологія. – К., 2004.
9. Павелків Р.В. Загальна психологія. Підручник. - К.: Кондор, 2009. - 576 с
10. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник. - Видання друге, перероблене та доповнене. - Київ: «Центр навчальної літератури», 2004. - 222 с.
11. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління: Посібник. - К.: Академвидав, 2003. - 568 с.
12. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Підручник. 2-е вид. - К.: Каравела, 2008. - 352 с.
13. Роменець В. А. Історія психології: XVII століття. Епоха Просвітництва: Навч. посібник. - К.: Либідь, 2006. - 1000 с.
14. Роменець В. А. Історія психології: Стародавній світ. Середні віки.

Відродження: Навч. посібник. - К.: Либідь, 2005. - 916 с.

15. Русинка І.І. Психологія: Навч. посіб. - К.: Знання, 2007. - 367 с.

16. Хомич Г. О., Ткач Р. М. Основи психологічного консультування: Навч. посіб. - К.: МАУП, 2004. - 152 с.

17. Цигульська Т.Ф. Загальна та прикладна психологія. Як допомогти собі та іншим. Курс лекцій: Навчальний посібник. - К.: "Наукова думка", 2000. - 192 с.

Додаткові джерела:

1. Дистанційний курс: <https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=6734>

2. Офіційний сайт Лабораторії психодіагностики. URL:

<http://psychology.univer.kharkov.ua/lab.htm>

3. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>

4. Офіційний сайт Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. URL: <https://www.khadi.kharkov.ua/>

Розробник (розробники)

Силабусу навчальної дисципліни _____

підпис

_____ Надія РАЗУМОВСЬКА

ПІБ

Завідувач кафедри _____

підпис

_____ Володимир БОНДАРЕНКО

ПІБ